

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrť leta K 1.—. Za vsa druge države in Ameriko K 5'60.— Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inerate, naročnino, reklamacije pa na upravništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati Brezimni dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštnine proste. — **Inserati:** štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inserati po dogovoru. Inserati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plaćujejo se naprej. — Rokopisi se ne vraćajo. — Brzjaviti „Sava“, Kranj Čekovni račun pri c. kr. poštno-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Svetovna vojna.

Avstrijsko-srbska vojna.

Srbi ob cesti Mokro-Rogatica poraženi. — Junastvo naših čet.

Močne srbske in črnogorske čete, ki so svoječasnó vdrle v jugovzhodne obmejne pokrajine v vzhodni Bosni, v katerih ni bilo naših čet in ki so na domače mohamedansko prebivalstvo poslale tudi nebrzdano druhal, ropajoćih in ubijajoćih četašev, smo dne 22. oktobra po 3 dnevnih ljutih bojih porazili na prostoru ob obeh straneh ceste Mokro-Rogatica in jih prisilili, da so se jadno umaknili.

Francosko brodovje v Adriji.

Splitsko „Naše Jedinstvo“ poroća: V soboto, dne 17. oktobra, se je francosko brodovje ob 9. dopoldne ponovno pojavilo pred Boko Kotorsko. Iz daljave so francoske ladje bombardirale rtić d' Ostro. Francozi so izstrelili okrog 100 strelóv, toda naši jim niso odgovarjali, ker njihove granate niso mogle doseći naših utrd. Približno okrog pol 11. dopoldne so francoske ladje zopet izginile. V Dubrovniku so videli samo silhuete francoskih ladij in dim.

Francoske ladje so pobegnile pred našim podmorskim čolnom. Čim so ga opazile, so takoj spremenile svojo smer, prenehale z artilerijskim ognjem ter z najvećjo biziño odplule na široko morje.

Istemu listu poroćajo iz Herceg Novega:

V soboto dne 17. oktobra zjutraj smo slišali v daljavi silno grmenje topóv, znak da je francosko brodovje blizu. Konćeno smo zagledali na morski gladini celo vrsto bojnih ladij, ki so se približevale utrdbam v Boki. Iz neposredne bližine

so jele obstreljevati Punto d' Ostro in eno izmed naših torpedóvk, ki se je nahajala zunaj pristanišća. Izstrelile so v daljavi 8 do 10 km brezbroj strelóv, toda brez vsakega uspeha.

Na obali se je zbrala silna množica ljudstva, ki je motrila ta prizor. Bila je v strahu za usodo naše torpedóvke, okrog katere se je vsled padanja sovražnih granat dvigalo morje 10 metrov visoko.

Toda prešlo je nekaj minut in naša torpedovka se je vrnila nepoškodovana v pristanišće, francosko brodovje pa je izginilo za obzorjem.

Vzhodna Bosna izčišćena. — Znamenit uspeh naših čet v Maćvi

Srbske čete, ki smo jih porazili na Romanji planini, smo po štiridnevnem neprestanem preganjanju potisnili pri Višegradu in Goraždi čez Drino. Naše čete so pri tem vplenile v šoli pri Hanu Stjenica mnogo infanterijske in artilerijske municije. V bojih z zadnjimi srbskimi voji na Velikem brdu — Vračivici smo vzeli tudi strojne puške in gorske topove.

Vzhodna Bosna je torej do Drine izčišćena sovražnikov.

Isti dan, ko smo potisnili Srbe in Črnogorce čez Drino, so dosegle naše čete tudi v Srbiji znamenit uspeh.

Vzele so v naskoku dve utrjeni sovražni poziciji pri Ravnaju v Maćvi ter pri tem vplenile 4 strojne puške, 600 pušk in bomb in zajele mnogo neprijateljev.

Nu južnem bojišču je naša armada zavzela pozicije pri Črni Bari in vjela 500 sovražnikov.

Z naskokom so naše čete zavzele Ravnje in moćno utrjeno sovražno postojanko ob obrežni cesti pri Črni Bari v Moćvi, in sicer po hrabrem sovražnem odporu. Pri tem smo osvojili 4 topove in 8 strojnih pušk, vjeli 5 častnikov in 500 mož ter vplenili mnogo vojnega materijala.

Avstrijsko-ruska vojna.

Bitka južno od Przemysla še traja in se razvija za nas ugodno.

Doćim je imela dne 22. t. m. v bitki južno od Przemysla v prvi vrsti besedo naša proti sovražnim oporiščem določena težka artilerija, so se 23. t. m. razvili ljuti boji ob spodnjem teku reke San, kjer smo pripustili, da je sovražnik na večih mestih prešel na zapadno obrežje, in sicer v svrho, da smo ga lahko napadli in porazili. Ruske čete, ki so prekoraćile reko, smo že povsodi potisnili k reki. Pri Zarzćcu smo vjeli 1000 sovražnikov. Od-delki naše armade so se presenetljivo pojavili pred Ivangorodom, so potolkli dve sovražni diviziji, vjeli 3600 Rusov ter vplenili 1 zastavo in 15 strojnih pušk.

„Temes“

Na povratku z neke uspešne akcije na Savi je rećni monitor „Temes“ zadel ob sovražno mino in se potopil. Od posadke pogrešamo 33 oseb, drugi so rešeni. Rećni monitor „Temes“ je bil dolg 56 m, širok pa 9'5. Deplacma 440 ton s 1400 konjskimi silami. Monitor je vozil 13 vozlov na uro in imel na krovu posadko 77 mož. Ladja je bila zgrajena l. 1904. Armirana je bila s petimi topovi in eno 12 cm havbico.

Črnovice v naših rokah.

Od torka sem je v Črnovicah zopet avstrijsko vojaštvo. Rusi, ki so bili zaćasno zasedli mesto, so se bili obnašali še primerno obzirno. Iz ozirov na Romunijo so Rusi prizanesli tudi pokrajina, kjer žive Romuni. Tudi so Rusi prvotno mestu naloženo kontribucijo 300.000 kron mestu zopet vrnili. Ko se je stališće ruskih čet poslabšalo, so mesto zopet zapustili. Okrog in okrog mesta so Rusi napravili moćne zakope, ostali pa so tam samo majhni oddelki 200—300 mož, ki se svoje

PODLISTEK.

Sirota.

I.

Mogoćno raz lin bron doni čez raván,
Oznánja svećano nam rajnih godove;
Vsaj danes praznujemo — Mrtvih vseh dan!
Ko zremo te davne in sveće grobove.

II.

Luć mnoga blešči se, — barv pestrih nebroj,
Okraśje razkošno gomile tu krije,
In vroća molitev za njihov pokój
V nebo tja proseće iz vernih src lije.

III.

Glej! — Deklica bleđa tam v kotu kleć,
Sameva ob prazni, a dragi ji ruši.
„Oj mamica ljuba!“ — sirota jeći,
Da tuge obup se poraja ji v duši.

IV.

„Zakaj li jaz nimam nakitja, cvetic,
Okraśla da bi ti skromni kotićek;
Da mesto žar lućic — le ploha solzic,
In mesto razpela kopriv je grmićek?“

V.

Iz groba odmeva odgovor tako:
„Ćuj! dete predrago, kar mati ti deje,
Do mene ne sega ne blesk — ne zlató.
Nesmrtnim tu notri le večni duh veje!“

VI.

Kar nesla boš s saboj v grob si hladán,
Znaj! To so kreposti in čednosti lepe,
Si išćeš na zemlji vse drugo zamán:
Brezumno je, nično, le strasti so slepe.

VII.

Zato pa níkar ne tuguj in žaluj,
Níkar ne zavidaj sosedom krasila!
V molitvi, ljubezni ćutíla združuj!
— Do smrti pa z angeljí vence boš vísal!“

J. P.

Janez Gabriel Seidl (1804—1875.)

Mrtvi vojak.

1.

Na daljni tuji zemlji
leži mrtev vojak,
leži tako pozabljen,
ćeprav je bil junak.

2.

In jezdi s križem zlatim
poveljnik mimo mnog;
li križa ni zaslužil
vojak mrtev, ubog?

3.

Po mnogem pać mrliću
sprašujejo, ihte;
besede za vojaka
ni gorke, ne solze. —

4.

Na daljnem domu oće
sedi zvećer potrt
in deje v hudi v slutnji:
„Oj vzela ga je smrt.“

5.

In vzdíše, joka mati:
„Oj pal je ljubi sin!
Obstala stenska ura;
to je njegov spomin.“

6.

Strmi tu bleđa dekle
v večera tihi mrak:
„Će tudi pa!, preminil,
zame živi vojak.“

7.

Se joće oće, mati,
bridko dekle ihti;
v nebo jim za vojaka
nebroj solza hiti.

8.

In sprejme v meglo belo
solzice te nebo
in nese v hitrem teku
tja v daljno jih zemljo.

9.

Rose iz megle solze
vojaku na glavo,
da tamkaj v tuji zemlji
pozabljen mi ne bo.

pozicije takoj zapustili, čim so se približali Avstriji. Z občudovanja vredno trdnostjo in neomajno zvestobo je mesto preneslo tuje gospodstvo, prepričano, da se bo kmalu obrnilo na boljše. Da so se Rusi umaknili iz Crnovic, ni nič drugega, kakor brezpomembna epizoda v splošnem ruskem umikanju. Politično pa je dejstvo, da so Crnovice zopet v naših rokah, sila pomembno. Sedaj je treba samo še, da se Rusi umaknejo iz Lvova.

Bojna fronta od Karpat do Plocka.

Na severovzhodnem bojišču stoje sedaj naše armade in močne nemške čete v malodane neprekinjeni fronti, ki se razteza od severnih obronkov vzhodnih Karpatov preko Starega Sambora, vzhodnega predterena trdnjave Przemysl, spodnjega teka reke San in poljske obviselske pokrajine do okoličice Plocka, v boju z glavno silo ruske armade, ki je pritegnila tudi svoje kavkaške, sibirskie in turkestanke čete.

Naša ofenziva preko Karpatov je pritegnila nase močne sovražne sile.

V srednji Galiciji, kjer imata oba nasprotnika utrjene poštojanke, stoji bitka v splošnem.

Jugovzhodno od Przemysla in ob spodnjem teku reke San so naše čete tudi v zadnjih dneh izvajale razne uspehe.

Na Ruskem Poljskem sta obe stranki poslali v fronto močne čete, ki se od včeraj bore jugozapadno od obviselske črte Ivangorod—Varšava.

8000 Rusov vjetih pred Ivangorodom.

V bojih pred Ivangorodom smo doslej vjeli 8000 Rusov in vplenili 19 strojnih pušk. V bližini Jaroslava se je moral vdati en ruski polkovnik in 200 mož.

Pri Zaluczu (jugozapadno od Sniatyna) in pri Pasienici (jugozapadno od Nadvorne) smo sovražnika vrgli nazaj. Vobče je položaj neizpremenjen.

Bitka jugozapadno od Ivangoroda. — 10.000 Rusov vjetih.

Jugozapadno od Ivangoroda se nahajajo naši, z neprekosljivo bravuro se boreči kori, izmed katerih je eden vjel 10.000 Rusov, v boju proti nadmočnim četam.

Nova grupacija zavezniške armade na Poljskem.

Na Poljskem so zavezniške nemške in avstrijske armade v večdnevni bojih uspešno zavrnile vse ruske napade, potem pa so se morale izogniti novim ruskim četam, ki so prodirale izpred Ivangoroda, Varšave in Novogeorgijevska. Rusi sprva niso sledili. Od sovražnika smo se razločili brez težave. Zavezniške čete se bodo položaju primerno nanovo grupirale.

V Galiciji se tudi včeraj ni prigodilo ničesar bistvenega. Na raznih točkah bojne fronte sta se oba nasprotnika vkopala. Naši težki topovi so uničili več sovražnih baterij in oporišč.

Nemško-francoska vojna.

Bitka pri Nieu-Portu.

Topovi ne umolknejo niti en trenutek, celo v Sluysu zvenkečejo v nekaterih hišah okna. Kopališči Middelkerke in Westende, kakor tudi nekatere vasi strašno trpe. Na mnogih krajih so izbruhnili požari. V Sluysu je dospelo mnogo beguncev iz strahu pred topovi, šrapneli in bombami. Mnogo hiš v Rousselaere gori. Del prebivalcev je pobegil na Francosko in Holandsko. Nemci obstreljujejo mesto Neu-port, ki je v rokah zaveznikov, in sicer iz Mariakerke pri Ostendi. Zavezniki reagirajo tako s suhega, kakor tudi z ognjem angleških vojnih ladij. Vojne ladje ki so se preje nahajale v bližini Neu-porta, so se sedaj približale Westendi. Iz Danna pri Ostendi se lahko opazuje artilerijska borba.

Nemški uspehi na zapadnem bojišču.

Kanal Yser-Ypres so dne 24. t. m. prekoračile med Nieu-Portom in Dixmuidenom nadaljne močne nemške čete. Vzhodno in severno vzhodno od Ypresa se je sovražnik postavil v bran. Vkljub temu se je nemškim četam posrečilo prodreti na raznih točkah. Vjeli so 500 Angležev, med temi 1 polkovnik in 28 častnikov.

Boji ob kanalu Yser-Ypres so silno trdovratni. Na severu se je Nemcem posrečilo prekoračiti kanal z znatnimi močnimi močmi. Vzhodno od Ypres in južozapadno od Lille so nemške čete v ljutih bojih počasi prodirale. Angleške ladje so včeraj prav nezmislno obstreljevale Ostende. Tudi v Argonskem lesu so nemške čete napredovale. Vplenile so več strojnih pušk, vjele nekaj sovražnikov. Uničile so s strelji tudi dva francoska aeroplana. Severno od Toul, pri Flirey, so odklonili Francozi premirje, ki se jim je ponudilo, da pokopljejo svoje pred fronto težeče številne mrlice in spravijo svoje ranjence.

Obramba Belforta.

Francoska trdnjava Belfort se pripravlja noč in dan na naskok nemške armade. Ni si mogoče predstavljati — pravi poročilo — kaj se je vse storilo. Vse vasi okrog mesta so se spremenile v

trdnjave. Povsod naokrog so napravljeni trdni nasispi, pred katerimi so napete žice, narejene volčje jame in vse druge možne ovire, tako da bo trdnjava tudi po dolgem in izdatnem bombardiranju nepristopna. Na vzhodni strani so ta fortifikacijska dela naravnost nepregledna. Za vojaške operacije je tako malo ugodno ozemlje je vse premenjeno. Napravljeni so kanali, da se lahko vse ozemlje preplavi, zlasti vse ceste, ki jih je itak jako malo in so vse ozke. Povrh so na vseh koncih in krajih postavljene dobro maskirane baterije, ki obvladujejo ozemlje na vse strani in bodo lahko v izdatni meri podpirale trdnjavske topove. Ta improvizirana dela so veliko večjega pomena, kakor se navadno misli. To priča Nancy; to prej odprto mesto je bilo v naglici utrjeno in Nemci ga niso mogli še zavzeti. Francozi upajo, da veliki nemški topovi ne bodo uničili neštevilnih utrd. Morda imajo tisti vojaški kritiki prav, ki trde, da je čas velikih trdnjav že minul in da so danes le mnogoštevilne manjše utrdbe na mestu. Francozi so mnenja, da bo mnogovrstnost in številnost belfortskih trdnjav naradila uporabo nemških veletopov nemogočo. Ti 42centimeterski veletopovi zamorejo razdreti le kako večjo trdnjavo, za obstreljevanje malih in številnih utrd pa velja vsak strel preveč. Tak 42centimeterski top velja skoro dva in pol milijona kron in more oddati samo 150 strelcev, a vsak strel velja nad 50.000 kron. Vrh tega je jako dvomljivo, če bo sploh mogoče te veletopove transportirati na jug in na vzhod od kraja, ki je daleč naokrog silno zavarovan in okrog katerega je v veliki razdalji razpostavljeno ogromno mnogo vojaštva. Vse gore in vse doline so zasedene. Po sodbi visokega nemškega oficirja, je za obleganje Belforta treba najmanj 300.000 mož.

Japonci na Francoskem.

V Rimu se širijo vesti, da se bodo na Francoskem izkrcali, odnosno da se že izkrcavajo neke tuje čete, o katerih se ne ve, od kod prihajajo, sodi se pa, da so Japonci. Dočim nekateri domnevajo, da so to čete, ki so jih poslali zaveznikom na pomoč Kanadijci, menijo drugi, da so to novi kori, ki so dospeli iz Indije. Italijanski listi vse to zanikajo ter zatrjujejo, da se izkrcava na Francoskem armada, ki so jo dolžni Angležem poslati na pomoč Japonci. Dasi je oddaljenost Japonske od Evrope naravnost ogromna vendar je prevoz japonskih čet v Marzelj mogoč. Ako so namreč Angleži prepeljali cel armadni kor svojih čet iz Indije na Francosko, potem je pač mogoče, da lahko tudi Japonci store isto. Neki španski list je nedavno tega poročal, da se nahaja v Jokahami in v drugih japonskih lukah veliko število francoskih trgovskih in transportnih parnikov. Ti so bili nemara namenjeni za to, da prepeljejo japonske čete v Evropo.

V koliko je to res in kako številna je ta japonska armada, se sedaj ne more vedeti, pokazala pa bo to bodočnost.

Boji pri Nieuportu se nadaljujejo. — Uspešni napadi pri Lillu in Argonskem lesu.

Boji pri Nieuportu in Dixmuidenu se nadaljujejo. Belgijci so dobili tam znatna ojačenja. Nemci so nadaljevali z napadi. 16 angleških vojnih ladij se je udeleževalo boja proti nemškemu desnemu krilu. Njihov ogenj je bil brdzuspešen.

Pri Ypresu je ostal položaj neizpremenjen. Zapadno od Lillasa Nemci uspešno nadaljevali z napadom. V Argonskem lesu so zavzeli zopet nekaj sovražnih okopov, katerih posadke so vjeli.

Na zapadni fronti se danes ni zgodilo ničesar bistvenega.

Nemško-ruska vojna.

Nemška ofenziva proti Avgustovu.

Na vzhodnem bojišču napreduje nemška ofenziva proti Avgustovu.

Pri Ivanogradu se razvija borba za Nemce ugodno, vendar pa še ni odločitve.

300.000 vojnih vjetnikov v Nemčiji.

Iz Berolina poročajo: Do 21. oktobra je bilo v Nemčiji okrog 300.000 vojnih vjetnikov in sicer Francozov 2472 častnikov in 146.897 mož, Rusov 2164 častnikov in 104.524 mož, Belgijcev 547 častnikov in 31.378 mož, Angležev 218 častnikov in 8669 mož, med temi je 6 francoskih, 18 ruskih in 3 belgijski generali. Vsega skupaj je v Nemčiji 296.869 vjetnikov.

* * *

Konfiskacija nemškega parnika „Vaterland“.

Iz New Yorka poročajo: Največja in največja nemška transoceanska ladja „Vaterland“ je bila v tukajšnjem pristanišču na predlog angleške tvrdke Waring and Gillon zasežena. Ta tvrdka trdi da je izvršila na parniku različna dela, ki niso bila plačana. Uradno se objavlja, da ima tvrdka zahtevati okrog 40.000 mark, ki pa zapadejo šele tekom oktobra. Ako je to res, da so ameriške oblasti radi tega razmeroma malenkostnega zahtevka privolile v konfiskacijo parnika, ki je vreden mnogo milijonov, je to le šikana najnižje vrste. — Parnik „Vaterland“ mora ostati sedaj v

novojorskem pristanišču in vsled konfiskacije ga tudi ni mogoče prodati neki nevtralni državi.

Porfirio Diaz †.

Reuter poroča iz Mexika, da je bivši meksikanski predsednik Porfirio Diaz v Španiji umrl. Rusija pošilja v Srbijo velikanske množine municije in živili.

V Ruščuku so opazovali včeraj 8 podonavskih remorkerjev, ki so vlekli 23 velikih čolnov z municijo in živili za Srbijo. Ker je Donava mednarodna reka, se proti tem ruskim transportom ne da ničesar ukreniti.

Portugalska.

Iz Lizbone poročajo preko Ženeve: Ministrski svet je odobril vse priprave za vojno. Portugalski kontingent bo stopil v fronto začetkom decembra. Nekateri častniki so se že odpeljali v London, da stopijo v stik z angleškim generalnim štabom. Razen ekspedicijskega zbora se bo ustanovil tudi rezervni zbor. V prihodnji seji obeh zbornic se bo razglasila angleška želja, da se Portugalska na podlagi svoje pogodbe udeleži vojne. Entuzijazem na Portugalskem je baje zelo velik in vsi voditelji strank soglašajo v tem, da mora Portugalska držati besedo.

Turško brodovje začelo s sovražnostmi proti Rusiji.

Petrogradska brz. agentura poroča: Dne 29. oktobra med pol 10. in pol 11. dopoldne je neka turška križarka s tremi dimniki obstreljevala v Teodoziji kolodvor, katedralo, grško cerkev in skladišča v pristanišču, ter poškodovala pomole. En vojak je bil ranjen. Poslopje podružnice ruske banke za inozemsko trgovino je začelo goreti. Ob pol 11. zjutraj je odplula križarka proti jugozahodu. V Novorusijsk je dospela turška križarka „Hamidie“ ter pozvala mesto naj se vda in izroči mestno imetje, sicer bo mesto bombardirala. Turškega konzula in njegovo osebje so aretirali. Križarka je zopet odplula.

Italija v Valoni.

Kakor se iz Rima napoveduje, se je Italija odločila za intervencijo v Albaniji, oziroma na oni točki, ki je tvorila do izbruha sedanje evropejske vojne eno najtežavnejših internacionalnih zadev — v Valoni. Italija utemeljuje svoj korak z neznosnimi razmerami, ki so se v Albaniji razvile. Očividno italijansko-oficijozna notica v dunajski „N. fr. Presse“ pravi: Razmere v Južni Albaniji nas stavijo pred vprašanje, kako naj navzlic sedanjim evropejskim vojni zasiguramo veljavnost sklepov evropskih velesil glede te dežele.

Razumljivo je, da je Italija kot edina nevtralna velesila izmed udeležnic londonske konference, k temu poklicana, in smatrati je, da se bo te naloge tudi lotila in sicer v sporazumu z ostalimi velesilami, pred vsem z avstro-ogrsko monarhijo.

V praksi bi šlo pred vsem za humanitarne in politične ukrepe v valonskem ozemlju. Ti ukrepi bi tudi pomenili, da ni dvomiti o tem, da ostanejo odgovori velesil glede Albanije navzlic sedanjim svetovni vojni neizpremenjeni.

Italijanske vojne ladje že v Valoni.

„Agenzia Stefani“ javlja: Vojna ladja „Dandolo“ je prispela včeraj v spremstvu visokomorskega torpednega čolna „Climene“ v Valono, kjer se že nahajajo vojne ladje „Agordat“ in „Darko“. Na krovu vojne ladje „Dandolo“ se nahaja osebje, ki bo uredilo v sporazumu z lokalnimi oblastmi sanitetno in pomožno postajo za epiročanske begunce. Italija je podobne sanitarne postaje uredila tudi že v Skadru in Draču. Vojna ladja „Calabria“, kateri se skoraj pridruži vojna ladja „Aetna“, je pričela križariti ob srednjealbanski obali, da prepreči vtihotapljanje orožja in municije ter izkrcanje oboroženih oseb. Res se kaže, da obstoja načrt izzvati v Albaniji razne akcije, ki bi naj kršile njeno, v londonski konferenci določeno nevtralnost.

Položaj v Albaniji.

„Lokananzeiger“ poroča iz Milana: Položaj v Valoni je neznosen. Prebivalci željno pričakujejo italijanskih ladij. Epirci so se bili zatekli pred dežjem v dve mošaji, od koder pa so jih pregnali. Vsled tega je dal italijanski konzul Lori izkrcati oboroženo moštvo s torpednega rušilca „Agordat“. Zagrozil je, da bo dal mesto obstreljevati, če se ponovi tako nasilje. Najbrže se bo italijanska akcija za varstvo beguncev opirala na otok Saseno. Baje pa ima italijansko brodovje tudi nalogo ščititi Valono pred mladoturškimi agitatorji, ki so baje v Smirni zbrali prostovoljce, ki naj se odpeljejo v Valono in Albanijo ter razglase nekega turškega princa za kneza. Pred Valono stoječih pet italijanskih ladij ima 50 častnikov in 1500 mož.

Nova groznja Turčiji.

Iz Petrograda poročajo baje iz zanesljivega vira, da je angleški veleposlanik v Carigradu sporočil, da bo Japonska v slučaju, da bi napovedala Turčiji Rusiji in Angliji vojno, takoj napadla Mesopotanijo. Japonska bo izročila porti noto, v kateri bo sporočila, da je Japonska prevzela varstvo interesov Anglije v Aziji in da je pripravljena boriti se z vso svojo armado na strani Anglije in Rusije.

DNEVNE VESTI.

Brezplačni vožnja na železnicah. Z razglasom politične oblasti so v letih 1878. do vstevši 1890. rojeni črnovojniški dolžnosti podvrženi moški poklicani na črnovojniško službo z orožjem. Te osebe se vozijo od svojega bivališča na kraj asentiranja in nazaj ter, ako so bili za črnovojniško službo potrjeni, od svojega bivališča na kraj službenega vstopa na podlagi črnovojniškega izkaznega lista, brezplačno, toda samo tedaj, če dajo črnovojniško izkaznico pred vsako vožnjo pri blagajno potrditi.

Gospod Gilbert Fuchs, grajščak v Kokri, je daroval vsoto 10.000 K v razne vojno-oskrbovalne svrhe izmed njih 6000 K za „Rdeči križ“. Veleindustrijalec gospod Vinko Majdič v Kranju podaril je razun svojih že 10.000 K presegajočih darov za vojno-oskrbovalne svrhe, damskemu odboru v Kranju, ki izvršuje v smislu navodil vojno-oskrbovalnega urada na Dunaju akcijo v svrhu priprave gorkih oblačil v vojni se nahajajočim vojakom, znatno vsoto 1000 K.

Uvedba obveznega vidiranja potnih listov za prestop v Italijo. Kraljevo italijansko ministrstvo za notranje zadeve je pred kratkim odredilo da smejo v prihodnje samo oni inozemci prestopiti na italijanska tla, ki imajo od italijanske konzularne oblasti vidirane potne liste. Kraljeve italijanske mejne in pristaniške oblasti so v tem smislu že poučene. Potniki v Italijo si morajo torej potrebne potne liste preskrbeti in si vizum neposredno izposlovati pri pristojnem kraljevem italijanskem konzulatu, — potniki iz Kranjske torej pri onem v Trstu.

Značilne razsodbe državnega sodišča. V nasprotju z mnogimi svojimi dosedanjimi razsodbami je državno sodišče sedaj razsodilo, da brezkonfesionalnega očeta ni mogoče siliti, naj za svojega šoloobveznega otroka določi kako veroizpovedanje. Václav Kuk ni hotel vzlic zagroženim kaznim določiti konfesije za svojega šolo ubiskujočega otroka in se je pritožil na naučno ministrstvo. To je njegovo pritožbo odbilo in mu ukazalo, da mora določiti za otroka veroizpovedanje. Kuk se je pritožil na državno sodišče in to mu je dalo prav ter je razsodilo, da ni dolžan za svojega šoloobiskujočega otroka določiti vere in ga pustiti, da bi se udeležil verskega pouka. — Nadalje je državno sodišče razsodilo, da je država kršila ustavno zajamčeno pravico snovati društva, ko je prepovedala ustanovitev podružnice svobodomiselcev v Žižkovu pri Pragi. Vlada ni dokazala svoje trditve, da so svobodomiselci državi nevarni in ker pravila dovolj določajo, rekoč da ima društvo nalogo, pospeševati duševno in materijelno korist svojih članov, je vlada s prepovedjo ustanovitve rečene podružnice kršila ustavno zajamčeno pravico snovati društva.

Popusti na pridobninskem davku, če je obrat vsled vojne moten. Ravno kar izšla cesarska naredba obsega važne določbe glede popusta na pridobninskem davku, če je industrijalni ali obrtni obrat vsled vojne moten. Obrati, ki so bili

vsled vojne neposredno ali posredno prizadeti bodo uživali delni popust na pridobninskem davku po velikosti motenja obrata, če so morali ustaviti obrat popolnoma, tudi za četrta leta popolen popust. Odločala o popustu ne bo davčna oblast sama, marveč skupno s posebno komisijo, ki bo sestavljena iz 3 avtonomnih funkcionarjev in predsednika pristojne pridobninske komisije. Kot druga nstanca bo fugalna deželna komisija.

Poštna zveza z vjetniki na Francoskem. Poštne pošiljke na Francoskem interniranim avstro-ogrskim državljanom glasom poročila švicarske poštne uprave niso dopustne.

Iz ruskega vjetništva pisal je tukajšnji urar gosp. Rudolf Rus. Poroča, da je zdrav in da se nahaja v Moskvi.

Dijaška kuhinja v Kranju, katero nadzoruje občinski odbor mesta Kranja, pravkar razpošilja poročilo o svojem delovanju za preteklo šolsko leto 1913/14 (20. poslovno leto.) Tekom leta je bilo sprejetih v Dijaško kuhinjo 48 prosilcev. Od teh je dovršilo 9 leto z odličnim, 6 s slabim, ostali z dobrim uspehom. Umrl je 1. Po svojem domovju je bilo podpirancev 44 s Kranjskega, 2 s Koroškega, 1 s Stajerskega in 1 s Primorskega. Od podpirancev s Kranjskega odpadejo na sodne okraje: 12 na škofjeloški, 14 na radovljiški, 8 kranjski, 5 na kamniški, 4 na kranjskogorski, 1 na tržiški, 1 na ljubljanski, 1 na logaški in 2 na vipavski sodni okraj. V šolskem letu 1813/14. se je izdalo za 10.173 kosil in 9991 večerij 4707.26 K. Dijaki so prispevali mesečno 2 po 6 K, 23 po 5 K, 1 po 4 K, 8 po 3 K, 1 po 2 K; brezplačno je dobivalo hrano 13 podpirancev. Dohodki so znašali 4487.24 K, stroški pa 4765.72 K, torej je 278.48 K primanjljaja. Večje zneske so darovali: mestna občina Krakj 500 K, Kmetska posojilnica v Ljubljani 50 K, mestna občina Škofja Loka 50 K, županstvo Stara Loka 20 K, občina Smlednik 30 K, Kreditno društvo v Kranju 25 K, trgovci iz Kranja kod odkupnino od novoletnih daril (izročil Janko Sajovic) 420 K, duh. svetnik Jernej Ramoveš 100 K, nadžupnik Franc Kušar 40 K. Odborovo delovanje so podpirale mnoge rodbine kranjskega mesta, ki so delile ubožnim dijakom hrano ali pa jih denarno podpirale. Tekom leta so umrli tile dobrotniki: župnik p. Martin Poč v Kamniku, župan Anton Burger v Hrašah pri Smledniku, kavarinar Karel Jäger in posestnica Terezija Konc v Kranju. — V odboru so bili gospodje: Dr. Edvard Šavnik c. kr. višji okrajni zdravnik, načelnik, Boleslav Bloudek, c. kr. stavbeni svetnik, načelnikov namestnik: Ivan Masten, c. kr. profesor, tajnik; Anton Zupan, c. kr. profesor blagajnik; Oskar Dev, c. kr. okrajni sodnik, dr. Vladimir Herle, c. kr. profesor in Franc Šavnik, mag. pharm. odborniki. — Iz dobe dvasetletnega obstanka Dijaške kuhinje navajamo tele podatke: Od 6903 dijakov, ki so pohajali c. kr. cesarja Franca Jožefa gimnaziji v Kranju od njenega reaktiviranja v l. 1894. do letos, pet je dobivalo hrano v Dijaški kuhinji 1477; dobili so 521.496 obedov, za katere se je izdalo 95.848 K. Odbornikov je bilo 26; izmed njih so umrli: veleposestnik Peter Mayr, ravnatelj Andrej Zumer,

odvetnik dr. Franc Prevc, profesor Anton Peterlin in odvetnik dr. Jožef Kušar. Skupni dohodki znašajo 158.050.27 K, skupni stroški 97.794.59 K; drustveno imetje znaša 55.705.73 K glavnice in 4.549.95 K razpoložnine, torej skupaj 60.255.68 K. — Večja darila in volila so naklonili dijaški kuhinji; veleindustrijalec Vinko Majdič, župnik Simon Robič, gospa Jera Zorman, veletrgovec Janko Majdič, mornariški zdravnik dr. Leopold Majdič, učitelj Jožef Traven, veletrgovec Janez Majdič, gospodična Gabriela Scaria, gospodična Marija Zhisman, gospa Katarina Roblek in inženir Viljem Polak. — Misel, da se ustanovi dijaška kuhinja, je sprožil mestni občinski odbor v Kranju. Dijaško kubinjo vodi vseh dvajset let kot načelnik dr. Edvard Šavnik, c. kr. višji okrajni zdravnik, ki si je zanj pridobil s požrtvovalnim nesebičnim delovanjem neusahljivih zaslug. — Dijaško kuhinjo toplo priporočamo vsem prijateljem in dobrotnikom naše revne, a pridne šolske mladine. Njenim dosedanjim mnogoštevilnim dobrotnikom pa bodi izrečena srčna zahvala. Pripomogli so marsikateremu revnemu gimnazijcu, da je mogel dovršiti šolo in doseči svoj poklic.

Darila povodom vojne za podružnico deželnega pomožnega društva „Rdeči križ“ v Kranju. Nabiralna pola gasilnega društva v Žabnici. — Po 1 K so dali: Franc Kuralt Šutna, Franc Müller, Peter Jugovic, Forme, Dolinar Valentin, Vilfan Matevž, Žabnica, Rozman Franc, Janez Pokorn, Janez Vilfan, Janez Oman, Jožef Kuralt, Oman Andrej, Sifrer Anton, Hafner Franc, Sifrer Janez, Sifrer Anton, Sifrer Janez, Hafner Franc, Cegnar Ivan, Kuralt J. Kuralt, Franc, Kalan Franc, Jenko Peter, Šutna, Vilfan Franc, Dorfarje, Berčič Josip, Oblak Josip, Žabnica, Sifrer Franc K 1.40. 2 K je dal Andrej Hafner, Dorfarje, 6 K je dal Jožef Logonder, Žabnica, Vilfan Janez, Šutna, K 0.50. Skupaj K 34.90. — Nabiralna pola dekliske šole v Kranju. — Jugovic Franja 0.80, Dolenz Elza 1, Čadež Franciška 0.80, Požgaj Vilma 0.10, Požgaj Vilma 0.10, Kunstelj Mihael 0.44, Brezar Matilda, Klanec 0.20, Bisjak Cirila, Kranj 0.20, Volčič Ana 0.80, Volčič Franciška 0.80, Pikuš Marta 0.30, Bedenk Katarina 0.30, Kanduč Zofija 0.40, Eržen Marija 0.10, Kokalj Angela 0.40, Soklič Gabriela 0.20, Azman Terezija 0.66. Skupaj K 7.60. — Nabiralna pola iz Tržiča — L. Wachter Tržič 1, Franc Pirc 1, F. Likar 1, Ciril Prosen 0.50, Seharabon V. 0.50, Anton Šarabon 1, Srečnik F. 0.60, Krystufek Prokop 0.60, Mally Fritz 1, Rudolf Pregel 0.50, Janez Schmid 0.50, Jožef Novak 0.60, J. Kavčič 2, J. Zurl 1, Ferd. Zerch 1. Skupaj K 12.80. — Nabiralna pola župnega urada v Javorjah. — Janez Pfaifar Javorje 12, Pavl Jelovčan Dol. Žetina 2, Katar. Jelovčan, Murave 1, Marija Izda Dolenčice 0.40, Uršula Kokelj Mlaka 0.40, I. Rant 1, Javorje Herman Prdan Dol. Žetina 1, Neimenovan Četenaravan 1, Zbirka več darovalcev, Javorje 11.40, Jera Možina, Dolenčice 0.40. Skupaj K 30.60. — Nabiralna pola požarne brambve v Tržiču. — Jos. Dornig 5, Carl B. Mally 25, Belhar 3, Zaletel Tončka 1, Vrhovnik Franc 2, Tadi Kristiana 0.40, Ahačič Rudolf 0.30, Ferd. Toporiš 1, Georg Sitar 0.40, Lenartek Ignac 0.30, Anton Tišler 0.40, Heinrich Snoj 0.50, Ignac Čadež 0.60, Johan Dolžan 1, Zaletel Josip 2. Skupaj K 42.90. — Nabiralna pola vasi Trboje. — Terezija Krek 5, Marija Pirc 0.44, Marjana Jenko 0.50, Regina Oblak 1, Franc Oblak Moše, 0.50. Skupaj K 7.44. — Nabiralna pola deške šole v Kranju. — Nikolaj Koban 0.20, Franc Fortuna 0.20, Anton Jezeršek 1, Valentin Hvala 2, Bogomir Plut 1, Franc Jezeršek 1, Adolf Jakofčič 1, Karl Zupanc 1, Jvan Šimenc 1, Vinc. Fortuna 0.50, Valentin Zebre 0.40, Boris Ivanc 1, Stanislav Rebolj 1, Martin Fortuna 0.30, Franc Dolenc 1, Boris Valenčič 1, Franc Matkovič 1, Anton Schiebel 0.26, Pavel Kokalj 0.40, Joahim Schitnik 2, Jernej Ručigaj 0.68, Ciril Jezeršek 1, Jožef Jezeršek 1, Gabriel Mohor 0.60, Dušan Pirc 0.60, Viktor Opeka 0.30, Franc Ivanc nadučitelj 10, Ivan Kokalj šol. sluga 1. Skupaj K 32.44. — Nabiralna pola: Jenko Janez, Bugar J. Žnidar Anton. — Ajdovc Marjana Cerklje 1, Ajdovc Franc 0.20, Ahlin Marica 0.40, Alvin Matija 1, Avman Jožef 1, Avman Martin 1, Ajdovc Marija 1, Ahčin Franc 1, Anžič Franc 3, Barle Ivana 0.20, Bučar Marija 1, Berganc Marija 1, Barle Katika 1, Brecljnik 5, Bobnar Marija 0.80, Bobnar Marijana 0.40, Bučar Marija 2, Bučar Mana 3, Belokar Franc 1, Barle Marija 2, Brankovič Janez 0.70, Beton Marija 0.28.

(Konec prihodnjič.)

Poizkušen rop. Ko se je te dni posestnica Amalija Vrhunc od Sv. Duha vračala iz Škofje Loke in šla skozi gozd, jo je iz zasede napadel neki mlad človek in ji skušal potegniti denar iz žepa. Na ženino vpitje je pa prihitel neki mož, nakar je zlikovec pobegnil. Zandarmerija je mladega zločinca izsledila in aretirala v osebi 16letnega kočarskega sina iz tamošnje okolice.

Lepo solnčno stanovanje

z eno sobo, kuhinjo velikim vrtom in drugimi pritliklinami oddam za 1. november.

J. Zmet Kranj.

Fran Benedik

Pavla Benedik roj. Žontar

Poročena.

Stratišče pri Kranju.

V Gradcu, dne 31. 10. 1914.

Lovro Rebolj v Kranju

Glavni trg

20 52—40

Ravnokar mi je došla **velika zaloga storjene obleke za moške, kakor tudi za ženske pelerine, monteljni i. t. d.** Priporočam vljudno sl. občinstvu zalogo in svojo delavnico **na Glavnem trgu.** Postrežba točna in solidna.

Kokriško predmestje

v lastni hiši **zaloga šivalnih strojev in potrebščin.** Ravno tam **gostilna,** kjer točim najboljša vina in pivo ter postrežem vedno z **dobrimi gorkimi in mrzlimi jedili.**

Imam tudi obrt za nakup in prodajo posestev in zemljišč.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

brez odbitka rentnega
davka.

4 3 0 / 4 0

brez odbitka rentnega
davka.

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

10 52—36

Zobozdravniški in zobotehnični atelje
dr. Edv. Globočnik

okrožni zdravnik in zobozdravnik in

Fr. Holzhacker

konc. zobotehnik

v Kranju

5 52—41

v Hlebšovi hiši, nasproti rotovža.

Zobozdravniška ordinacijska ura

odslej sam o od 9. do 10. ure dopoldne

vsak delavni dan.

Dr. E. Globočnik ni poklican
k vojakom in zdravi še nadalje.

**Spominjajte se
Rdečega križa**

**Naistarejša
trgovina**

Ferd. Sajovic

v Kranju

(poprej J. C. Pleiweiss)

priporoča za

jesensko sezijo

svojo bogato zalogo zimskega modnega blaga, sukna za ženske obleke, barhenda za bluže in obleke, zimskih ševijotov, kamgarnov in lodnov, kakor tudi vsega drugega manufakturnega blaga. Volneni robci, pleti, ogrinjalke in pleteni robci najnovejših vzorcev in najboljše kakovosti. Zimske srajce, jopice in hlače za ženske, moške in otroke.

Svilnati robci najnovejših vzorcev.

Najbolje in najceneje se kupi pri trdki

RUDOLF RUS

v Kranju (poleg lekarne)

Ustanovljeno leta 1885.

**Prva in največja zaloga
ur, zlatnine in srebrnine.**

Ceniki zastonj in poštnine prosti.

Strogo solidna in poštena postrežba.

Suhe gobe

in druge deželne pridelke v vsaki
množini po najvišjih dnevnih cenah
kupuje

M. RANT, KRANJ

trgovina mešanega blaga in deželnih pridelkov

Trbovelski in češki premog.

Restavracija pri kolodvoru

priporoča dobro kuhinjo, pristna vina, češko
budjejeviško pivo. Lep senčnat vrt.

Največja slovenska hranilnica!

Največja slovenska hranilnica!

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

V LJUBLJANI, PREŠERNOVA ULICA št. 3.

12—28

Sprejema vloge vsak delavnik
in jih obrestuje po

4 1/2 0/0

brez odbitka.

Denarnega prometa do konca leta 1912 . . .
vlog
rezervnega zaklada

700 milijonov kron,
42 ml. 500 tisoč K,
1 ml. 330 tisoč K.

Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo

c. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Sprejema vloge vsak delavnik
in jih obrestuje po

4 1/2 0/0

brez odbitka.